

Lausunto

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 Valtioneuvosto

kirjaamo@lvm.fi

ASIA: Lausunto radion tulevaa toimilupakautta koskevasta muistiosta (LVM/437/07/2018) sekä Viestintäviraston lausuntopyynnöstä määräyksen M74/2018 luonnoksesta

Liikenne- ja viestintäministeriö ("Ministeriö") on valmistellut muistion 2020 alkavan radion uuden toimilupakauden toimilupajärjestelmän, toimilupaehtojen ja taajuuskokonaisuuksien arvioinnista. Viestintävirasto on laatinut alustavan suunnitelman vuoden 2020 alusta alkavan toimilupakauden taajuuskokonaisuuksista. Ministeriö pyytää toimijoilta kommentteja ja näkemyksiä muistiosta. Sanoma Media Finland Oy ("Sanoma") kiittää Ministeriötä avoimesta keskustelusta toimialan kanssa ja esitämme omana näkemyksenämme seuraavaa:

Kaupallinen radiotoiminta on kehittynyt myönteisesti

Kaupallinen radiotoiminta on menestynyt erinomaisesti kuluvan toimilupakauden aikana silloinkin, kun taloussuhdanteet ovat yleisesti olleet pitkään alavireisiä. Toiminta on ollut jatkuvassa kehityksessä;

- ohjelmistot ovat kehittyneet sisällöllisesti palvelemaan omia yleisöjään yhä paremmin
- uusia kanavia ja kokonaan uusia digitaalisia radiopalveluita on syntynyt
- toimijoiden välinen yhteistyö on syventynyt
- mainostajille radio on tarjonnut mahdollisuuksia kasvattaa heidän omaa liiketoimintaansa
- alan liikevaihto ja työllisyys on kasvanut

Keskeistä tällä kehitykselle on, että se tapahtunut markkinalähtöisesti.

Tulevan toimilupakauden kaikkien ratkaisujen tulee tukea tämän myönteisen kehityksen jatkumista. Vai se on olennaista.

Esimerkiksi "hallinnollisen taakan" keventämistä yhdistämällä verkkoja ja vähentämällä radiolupien kokonaismäärää, ei voi pitää muutosten perusteluna, mikäli se heikentää kaupallisen radion toimintaedellytyksiä. Silloin optimoidaan viranomaistyötä, eikä sen tuloksena tavoiteltavaa kehittyvää kaupallista radiotoimintaa. Viestintäpoliittiset linjaukset tulee olla tarkoin punnittuja.

Tulevan toimilupakauden keskeiset ratkaisut

Tulevan toimilupakauden keskeinen kasvualue tulee olemaan seuraavan sukupolven kohdennettujen radiopalveluiden (mm. Supla, RadioPlay ja radiot.fi) kehittäminen ja

tarjoaminen kuluttajille. Vahva ja menestyvä kaupallinen radiotoimiala on edellytys onnistuneelle radion digitalisoitumiselle.

Palveluiden lisäksi radioalan tulee investoida lineaarikanavien mittaamiseen. Nykyinen, sinänsä luotettava, päiväkirja-malli tulee auttamatta tiensä päähän kun radion käyttö monipuolistuu uusille alustoille. Pitääkseen toimialan relevanttina mainosmediana jatkossakin, on alan tehtävä isoja investointeja kuuntelun ja käytön mittaustapojen kehittämiseen.

Parhaiten edellä mainituissa tavoitteissa onnistutaan turvaamalla nykyisten radiotoimijoiden hyvässä kasvussa olevan toiminnan häiriötön jatkuminen. Investoinnit digitaaliseen transformaatioon ja mittaamiseen edellyttävät vahvaa tulorahoitusta ja vakaata toimintaympäristöä.

Tämän vuoksi ala on lähes yksiaanisesti esittänyt sekä Liikenne- ja viestintäministeriölle että myös Viestintävirastolle, että **radiotoiminnan nykytila ohjelmistolupien ja verkkojen osalta säilytettäisiin mahdollisimman pitkälle ennallaan.**

Toimilupakauden aikana on voitava tehdä verkkoihin muutoksia, mikäli kaupallinen toimintaympäristö sitä edellyttää. Toimijoiden väliseen yhteistyöhön on oltava joustavat viranomaisten luomat ratkaisut. Mainostajille tulee tehdä mahdolliseksi radion käyttö heidän omien asiakkaiden tavoittamiseksi aina, kun siihen on olemassa tarve ja tilaus.

Tavoitteena markkinaehtoinen ratkaisu ja edelleen kasvava kaupallinen radiotoiminta

- 1. Nykyisten radiotoimijoiden elinkeinotoiminta ja työllisyys tulee turvata huomioimalla heidän käynnissä olevan toimilupakauden liiketoiminnalliset näytöt toimiluparatkaisun keskeisimpänä kriteerinä.**
- 2. Kaikissa taajuuskokonaisuuksissa on oltava yhtäläinen oikeus tarjota alueellisille mainostajille omia kohderyhmiään ja kuuntelijoille eriytyviä sisältöjä.**
- 3. Pidämme kannatettavana, että taajuuskokonaisuuksien lähettimien määrää on toimilupakauden kuluessa mahdollista joustavasti kasvattaa käyttämättömillä vapaille taajuuksilla tai pienentää vapauttamalla taajuuksia edelleen toisille radiotoimijoille käytettäväksi, aina kun sille on liiketoiminnalliset perusteet.**
- 4. Kaupallisen radiotoiminnan kehittymisen edellytyksiä kasvatetaan poistamalla toimiluvista sisältömääräykset sekä muut rajoitukset.**

Yksityiskohtaiset kommentit Viestintäviraston esittämiin taajuusmuutoksiin

Pidämme kokonaisuutena Viestintäviraston taajuussuunnittelua onnistuneena ja kiitämme siitä, että aikaisempien lausuntojemme näkökohtia on otettu huomioon.

TK 4 (Radio Rock) – peitto 83% - 28 taajuutta:

Kannatamme Viestintäviraston esittämiä taajuusmuutoksia Helsingissä (92,5 MHz) sekä Porvoossa (104,8 MHz). Pidämme myös muita pienempiä taajuusjärjestelyitä mm. Sotkamon alueella tarkoituksenmukaisina kuuluvuuden parantamiseksi.

TK 5 (Suomipop) – peitto 90% - 40 taajuutta:

TK 5:n väestöpeitoksi on ilmoitettu 90 %:ksi. Tämä asettaa Viestintäviraston määräyksen M54 mukaisesti koko verkolle uusia taloudellisesti hyvin raskaita velvoitteita, joiden kustannuksia ei ole mahdollista kattaa vähäisellä lisääntyneellä kuulijamäärällä. Ratkaisu vääristäisi myös kilpailua asettamalla kyseistä verkkoa käyttävän toimijan muita heikompaan asemaan.

Esitämme, että asia ratkaistaan:

1. ensisijaisesti siten, Viestintäviraston määräyksen M54 mukaisten velvoitteiden alarajaa nostetaan nykyisestä 90 %:sta.
2. toissijaisesti, että toimija voi toimilupakauden aikana luopua taajuuskokonaisuuksien yksittäisistä lähettimistä aina kun siihen on liiketaloudelliset perusteet. Tällöin myös määräyksen M54 mukaiset velvoitteet lakkaisivat.

TK 5:ssä on vaihdettu Raaseporissa TK 9:n kanssa taajuus 103,2 MHz taajuuteen 104,3 MHz. Nähdäksemme tavoitteena on saada samaan taajuuskokonaisuuteen lähellä toisiaan olevat Raaseporin 104,3 MHz, Hangon 104,5 MHz ja alueella heikosti kuuluva Lahden 104,4 MHz taajuudet.

Tässä taajuusvaihdossa olisi syytä huomioida myös muut Lounais-Suomen nykyiset TK 5:n taajuudet; Turku 103,4 MHz ja Tammela 103,3 MHz.

Nämä taajuudet on koottu aiemmin samaan taajuuskokonaisuuteen häiriöiden minimoimiseksi. Erityisen merkittävien häiriöiden alue muodostuu pelkästään Raaseporin taajuusvaihdolla Saloon ja sen eteläpuolisilla alueilla, jossa TK 9:ään siirretty Raaseporin 103,2 MHz ja TK5:een jätetty Turun 103,4 MHz kuuluvat samalla alueella. Tammelan 103,3 MHz osalta ei ole tällä hetkellä ole käytettävissä sopivaa taajuutta, jota hyödyntämällä sen Raaseporin ja Kaarinan lähettimille aiheuttamat häiriöt voitaisiin minimoida taajuusvaihdolla.

Edellä kuvatusta syystä Sanoma esittää, että Raaseporin taajuusvaihto jätetään tekemättä tai vaihtoehtoisesti vaihdetaan myös Kaarinassa taajuudet 103,4 MHz (TK5) ja 106,8 MHz (TK9) keskenään. Näin Raaseporin 103,2 MHz ja Kaarinan 103,4 MHz olisivat jatkossakin samassa taajuuskokonaisuudessa, mikä minimoi päällekkäisen kuuluvuusalueen häiriöitä erityisesti Salossa ja sen eteläpuolisilla alueilla.

TK 6 (Radio Aalto): - Peitto 84% - 37 taajuutta:

Kannatamme Viestintäviraston esittämiä taajuusmuutoksia Helsinkiin (102,4 MHz 1 kW, ND). Pidämme myös hyvänä Viestintäviraston ratkaisua Järvenpään lähettimen säilyttämiseksi Uudenmaan kuuntelun turvaamiseksi.

Pihtiputaan taajuusvaihto on perusteltu ja kannatamme muutosta.

TK 8 (Radio Loop, nykyisin TK 7) – Peitto 66% - 18 taajuutta:

Viestintävirasto ei ole esittänyt taajuusmuutoksia tähän taajuuskokonaisuuteen. Pidämme ratkaisua perusteltuna.

TK 14 (Helmiradio) – Peitto 60%:

[KOKO TÄTÄ KAPPALETTA KOSKIEN TK14:a ON KÄSITELTÄVÄ LIIKESALAIKUUTENA, JOSTA EI SAA LUOVUTTA TIEDOJA ULKOPUOLISILLE.]

TK 21 + Helsinki 6 (Hitmix):

Kannattamme Viestintäviraston esittämää ratkaisua.

Kaupalliselle radiotoiminnalle on luotava tasapuoliset kilpailuedellytykset

Kaupalliselle radiotoiminnalle on turvattava tasapuoliset kilpailuedellytykset muiden kohdennettua mainontaa tarjoavien toimijoiden kanssa. Radioalan suurimmat kilpailijat tulevat maan rajojen ulkopuolelta. Google, Facebook tai Spotify tarjoavat kuluttajille ensisijaisesti paikallista ja kohdennettua sisältöä sekä mainontaa.

Alueellisen mainonnan kieltäminen yli 75 % väestöpeiton omaavista taajuuskokonaisuuksista ei huomioi sisältöjen ja kuuntelijoiden eri profiileja. Se ei myöskään ole linjassa Sipilän hallituksen sääntelyn sujuvoittamisen tavoitteiden kanssa ja asettaa toimijat epäarvoiseen kilpailuasetelmaan.

Näin merkittävälle elinkeinotoiminnan rajoitukselle on oltava vahvat perustelut. Esitettyä ratkaisua ei ole perusteltu tutkimustuloksilla perustuen kanavien ohjelmaprofiiliin ja alueellisten mainoseurojen jakautumiseen. Paikallisten radiotoimijoiden ”huoli” ei ole riittävä syy rajoittaa perustuslaillista elinkeinotoiminnan vapautta.

Tiettyjä toimijoita syrjivä menettely ohjaa mainoseurot muihin digitaalisiin kanaviin – ei paikallisille radiotoimijoille, jotka eivät tarjoa sisältö mainostajan tavoittelemille kohderyhmille.

Ns. yhden signaalin periaatteen 75 % tulkinta ei ole yksiselitteinen ja se saattaa johtama vaikeisiin tulkintoihin. Tämä voi estää alan kehittymistä ja toimijoiden välistä yhteistyötä, mikäli kaksi toimijaa päättää ryhtyä yhteistyöhön ja jakaa samaa ohjelmasisältöä kustannustehokkuuden saavuttamiseksi. Tilanne olisi mahdoton, jos sen seurauksena kahdelta sinänsä alueelliselta alle 75 % väestöpeiton omaavalta verkolta, kiellettäisiin alueellisen mainonnan tarjoaminen yhdellekään nykyiselle mainosasiakkaalle, sillä verkkojen yhteenlaskettu väestöpeitto ylittäisi 75 % rajan.

Joustavuutta muutoksiin taajuuskokonaisuuksien sisällä

Toimijan, jolla on kaksi tai useampi taajuuskokonaisuus tulisi voida hakea Viestintävirastolta lupaa taajuuksien vaihtamiseen taajuuskokonaisuuksiensa kesken. Oikeus tällaiseen taajuuksien vaihtoon tulisi voida evätä vain siinä tilanteessa, että taajuuksien vaihtaminen aiheuttaisi häiriöitä.

Viestintävirasto toisi säännöllisesti (vähintään) kerran vuodessa uudelleen haettavaksi vapautuneita taajuuksia tai taajuuskoordinaation avulla syntyneitä uusia taajuuksia.

Toimiluvan myöntämisen edellytykset

Tulevalla toimilupakaudella on ohjelmistolupia myönnettäessä tavoitteena ottaa erityisesti huomioon hakijan edellytykset harjoittaa pitkäjänteisesti radiotoimintaa.

Tätä vertailua tehtäessä on kaikkien toimijoiden oikeusvarmuuden turvaamiseksi käytettävä yhdenmukaisia tutkimusmenetelmiä ja – lähteitä, kuten esim. Finnpanel Oy:n tutkimustuloksia ja tilintarkastajien vahvistamia laskelmia.

Mahdollisuus uusille radiotoimijoille

Kannatamme lähtökohtaisesti, että myös uusille radiotoimijoille mahdollistetaan alalle pääsy. Ensisijaisesti tämän tulisi tapahtua kokonaan uusien taajuuskokonaisuuksien tai alueellisten taajuuksien avulla. Nyt jo vakiintuneessa käytössä olevien taajuuskokonaisuuksien ja kanavaformaattien myöntämisellä uudelle toimijalle ei saavuteta mitään uutta. Käytännössä ratkaisu johtaisi jonkun toimijan toiminnan lakkauttamiseen ilman kestäviä perusteluita tai taajuuden hinnakkaaseen takaisinostoon heti lupapäätöksen jälkeen. Kummassakin tapauksessa toimintaan investoitavat varat suhteessa liiketoiminnan tuottoihin laskisivat.

Toimiala konsolidoituu markkinalähtöisesti yritysostojen ja kumppanuuksien kautta. Sitä ei tulisi pyrkiä tekemään tai ohjaamaan viestintäpolitiikan keinoin.

Helsingissä 4. huhtikuuta 2018

Sanoma Media Finland Oy

Marcus Wiklund
Johtaja, yhteiskuntasuhteet